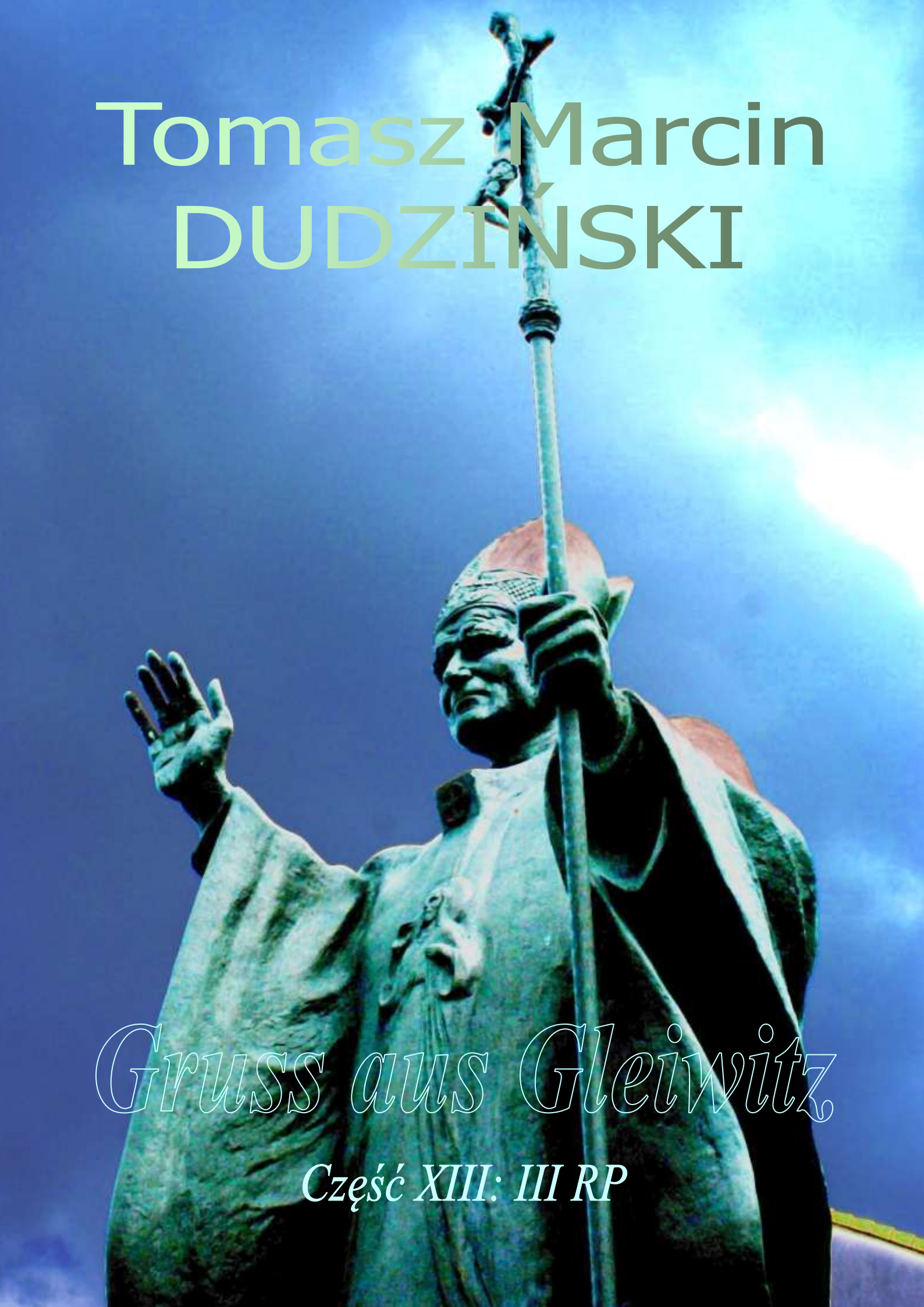
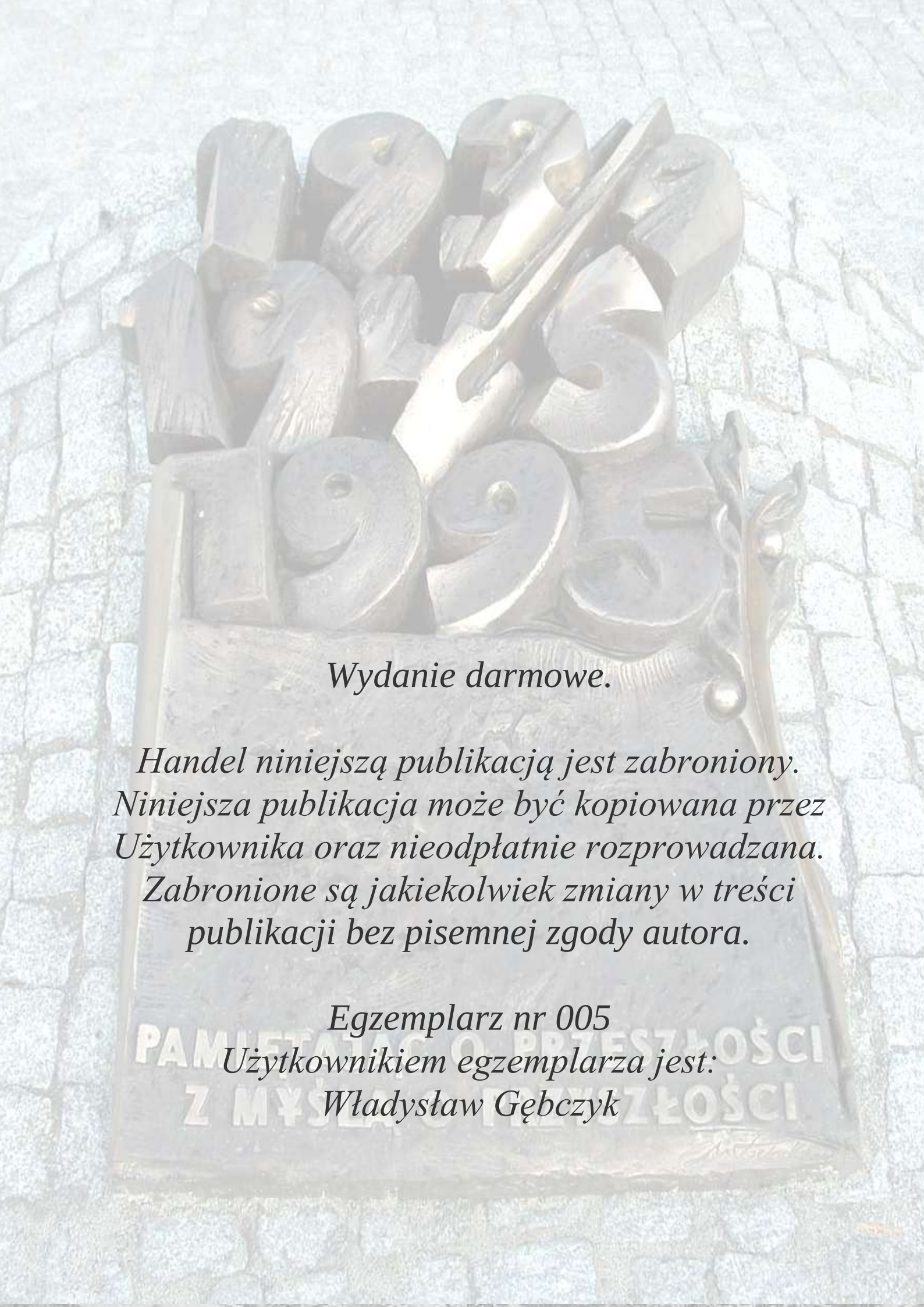

Tomasz Marcin DUDZIŃSKI

Gruss aus Gleiwitz

Część XIII: III RP

A bronze sculpture of a pile of keys of various shapes and sizes, resting on a cobblestone surface. The keys are arranged in a somewhat chaotic but artistic manner, with some keys pointing upwards and others lying flat. The sculpture is made of a dark, polished metal, likely bronze, and the keys have intricate details on their blades and bows. The background is a light-colored, textured cobblestone pavement.

Wydanie darmowe.

*Handel niniejszą publikacją jest zabroniony.
Niniejsza publikacja może być kopiowana przez
Użytkownika oraz nieodpłatnie rozprowadzana.
Zabronione są jakiegolwiek zmiany w treści
publikacji bez pisemnej zgody autora.*

*Egzemplarz nr 005
Użytkownikiem egzemplarza jest:
Władysław Gębczyk*

Tomasz Marcin
DUDZIŃSKI

Gruss aus Gleiwitz

*Część XIII:
III RP*

Tomasz Marcin Dudziński
„Gruss aus Gleiwitz. Część XIII: III RP”

Copyright© by Tomasz Marcin Dudziński
All rights reserved

Fotografie: Tomasz Marcin Dudziński
Projekt okładki: Tomasz Marcin Dudziński

Wydanie III

Gliwice, marzec 2012

Początek III RP zbiegł się z końcem XX wieku. Ludzie szybko przekonali się, że wolność to nie tylko rozwiązanie PZPR, rozwód z Wielkim Bratem i kres cenzury; to także rozluźnienie stosunków w relacji państwo – obywatel.

Nastaly piękne czasy, kiedy to półki sklepowe zaczęły się uginać od towarów, jednak nasze kieszenie stały się nadzwyczaj lekkie. Wzrosła ilość samochodów na ulicach, ale też i liczba przestępstw. Pojawił się problem bezrobocia...

Jak to się stało, że Europą zawładnęły Ople z Gliwic? Co się stało z wąskotorówką? Kto podłożył bombę pod magistrat? I dlaczego miasto zasnęło się kłębami białego dymu?

Kolejna część opowieści o historii miasta to także krótka kronika kapitalizmu w wersji polskiej...

Zapraszam na wycieczkę w przeszłość. Cel wyprawy to lata:

1990 – 2000

*„Miasto, które nie zna swojej przeszłości,
nie ma przyszłości.”*

1990

- 16 stycznia – Powstaje Towarzystwo Społeczno – Kulturalne Ludności Pochodzenia Niemieckiego Województwa Katowickiego.
- W obliczu przemian gospodarczych powstaje Wolny Obszar Celny.
- Z obecnego Placu Piłsudskiego znika socrealistyczna bryła pomnika Wdzięczności Armii Radzieckiej.
- Pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków rozpoczyna się generalny remont willi Caro.
- Prezydentem miasta zostaje Andrzej Gałązewski.
- Po raz ostatni z gliwickiej przystani na Kanale Gliwickim korzystał wycieczkowy statek „Tryton”.
- 27 czerwca - Odbyły się pierwsze, wolne wybory samorządowe do Rady Miejskiej.

Po roku 1990 zniknął pomnik wdzięczności armii radzieckiej. Tuż obok pojawił się poprawny politycznie pomnik Marszałka.

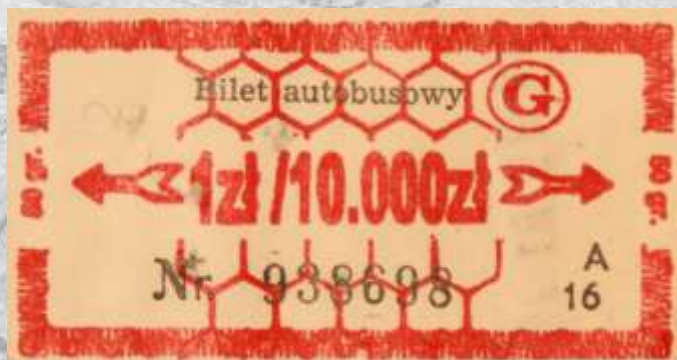
Na zdj.: Plac Piłsudskiego, fot.: autor.

- *Na Placu Rzeźniczym zrekonstruowano średniowieczny most przy dawnej raciborskiej bramie.*
- *Zakończono budowę Łabędzkiego kościoła parafialnego p.w. św. Anny.*
- *1 października – Tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej otrzymał belgijski uczyony prof. Marc Roubens, specjalista w dziedzinie matematyki stosowanej oraz prof. Oktawian Popowicz, Polak, specjalista w dziedzinie maszyn górniczych.*
- *14 listopada – Podpisano traktat polsko – niemiecki potwierdzający granicę na Odrze i Nysie oraz gwarantujący, że Śląsk jest integralną częścią Polski.*
- *Liczba mieszkańców miasta spada do 214 202 osób.*
- *7 grudnia - W Monachium zmarł gliwicki pisarz Horst Bienek, autor m. in. „Pierwszej polki”.*
- *22 grudnia – Prezydentem RP zostaje Lech Wałęsa.*

1991

- *Na terenie dawnej Königshütte powstaje nowa filia muzeum w Gliwicach - Oddział Odlewnictwa Artystycznego.*
- *1 maja - Wydział Górniczy zmienia nazwę na Wydział Górnictwa i Geologii.*
- *Czerwiec – Agnieszka Warchulska, polska aktorka filmowa i teatralna, dołączyła do grona absolwentów V Liceum Ogólnokształcącego.*
- *Zakończono budowę osiedla Powstańców Śląskich. Zamieszkało tam 5 tysięcy Gliwiczian.*
- *Zmarł Zygmunt Acedański, artysta – plastyk, znany głównie ze swoich wspaniałych drzeworytów uwieczniających Gliwice.*

Lata 90-te to ostatnie lata galopującej inflacji. Choć władze RP były już przygotowane do denominacji w 1990 roku, nastąpiła ona dopiero pięć lat później. Jedna, nowa złotówka warta była 10 000 starych.

Na zdj.: bilety komunikacyjne z okresu denominacji.

Kolekcja prywatna.

Fot.: autor.

- Zostaje zamknięta koksownia „Gliwice”.
- 15 maja - Górnośląska Brygada WOP zostaje rozformowana. W jej miejsce powstaje Śląski Oddział Straży Granicznej, który rychło opuści Gliwice. Opuszczone koszary przy ul. Daszyńskiego straszyć będą kilkanaście lat.
- Prezydentem miasta zostaje Piotr Sarre.
- Poświęcono kościół p.w. św. Michała na Trynku. Ewenementem jest fakt, że świątynia powstała w przebudowanej hali sportowej, popadającej w ruinę po upadku „Montochemu”.
- Gliwiczanie Wiesław Rozłucki zostaje prezesem Gieldy Papierów Wartościowych.
- Zlikwidowano Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji. W jego miejsce powstają: Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej oraz Przedsiębiorstwo Komunikacji Tramwajowej.

- 4 listopada - Zostaje zawieszony ruch pasażerski kolei wąskotorowej na trasie Gliwice – Rudy.
- 17 listopada – Gliwiczanie po raz ostatni obejrzeli „Dziennik Telewizyjny”.

1992

- Zostaje utworzona diecezja gliwicka. Kościół p.w. św. ap. Piotra i Pawła podniesiono do rangi katedry.
- 25 marzec - Biskup Jan Wieczorek zostaje mianowany pierwszym biskupem diecezji gliwickiej.
- 31 marzec - Zostaje zawieszony ruch towarowy kolei wąskotorowej na trasie Gliwice – Markowice.
- 25 maj - Miał miejsce ingres biskupa diecezji gliwickiej.
- Zostaje rozebrana śródmiejska pętla tramwajowa w ciągu ulic Konstytucji – Dworcowa – Dolnych Wałów.
- Gmina Wyznaniowa Żydowska dostaje od miasta pomoc finansową na ratowanie żydowskiego domu przedpogrzebowego przy ul. Poniatowskiego.
- 26 czerwca – Tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej otrzymał prof. Jan Szargut, specjalista w dziedzinie termodynamiki.
- W miejscu, gdzie przez lata stał pomnik Wdzięczności Armii Radzieckiej, odsłonięto pomnik „Gliwice Wrócone Macierzy”.
- 26 sierpnia - Wybuch gigantyczny pożar lasu w pobliskiej Kuźni Raciborskiej. W akcji gaśniczej pomagają naszym dzielnym strażakom nie mniej odważni ich koledzy z Czech. Południowe dzielnice miasta zasnuwają się białym dymem.

Na zdj.: dokument
Towarzystwa Przyjaciół
Gliwic.

Kolekcja prywatna.
Fot.: autor.

ZARZĄD TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ GLIWIC SKŁADA SERDECZNE
PODZIĘKOWANIA ZA WSPÓŁUDZIAŁ W ORGANIZACJI "GLIWICKIEJ
WIOSNY '92"
SKŁADAMY RÓWNIEŻ OSOBISTE ŻYCZENIA ZDROWIA I POMYSŁNOŚCI

ZA ZARZĄD

P R E Z E S

JÓZEF PODLEŚ

- W związku z gigantycznym pożarem lasu gliwickie lotnisko staje się bazą dla trzech samolotów pożarniczych „Dromader”.
- Podczas igrzysk olimpijskich w Barcelonie Gliwice reprezentuje zawodniczka klubu AZS Gliwice, badmintonistka Bożena Haracz.
- 22 grudnia – Z ul. Pszczyńskiej 89 rozpoczyna nadawanie Radio Silesia Flash – pierwsza komercyjna stacja na Górnym Śląsku.

1993

- 15 stycznia – Tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej otrzymał prof. Tadeusz Zagajewski, specjalista w dziedzinie elektroniki oraz niemiecki uczony prof. Rudolf Jeschar, energetyk.
- 18 stycznia - Powstaje niekomercyjne kino „Amok”.
- 12 kwiecień - Przy parafii św. Antoniego rozpoczyna nadawanie kolejna gliwicka rozgłośnia – „Radio Puls”.
- Kwiecień - Z 7 kopalń utworzono Gliwicką Spółkę Węglową.
- Na Politechnice Śląskiej następuje fuzja Wydziału Inżynierii Środowiska oraz Mechaniczno – Energetycznego. Nowy Wydział nosi nazwę: Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki.

- 11 maj - Zmarł ppłk Roman Lipczyński, lotnik Dywizjonu 301, odznaczony krzyżem *Virtutti Militari*. Został pochowany na cmentarzu na Wójtowej Wsi.
- 4 czerwca – Tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej otrzymał niemiecki uczony prof. Klaus Spies, specjalista w dziedzinie górnictwa oraz Polak prof. Janusz Dietrych, specjalista w dziedzinie konstrukcji maszyn.
- Prezydentem miasta zostaje Zygmunt Frankiewicz.
- 10 sierpnia - W związku z planowanym remontem zamknięto dla ruchu wiadukt w ciągu ul. Chorzowskiej.
- (Po raz drugi po latach) rozpoczyna się budowa hali sportowej Politechniki Śląskiej.
- Zakończono budowę osiedla Obrońców Pokoju. Zamieszkało tam 5 tysięcy Gliwiczian.
- Listopad - Uruchomiono nową, automatyczną centralę telefoniczną.

Po zmianie ustroju
gliwickie górnictwo
zaczęło sukcesywnie
podupadać.

Na zdj.: Kopalnia
„Sośnica”.

Fot.: autor.

1994

- Powstaje Fundacja Odbudowy Teatru Miejskiego w Gliwicach. Ruiny teatru po dziś dzień straszą mieszkańców miasta.
- Oddano do użytku większość obiektów budowanego od 1978 roku D.H. „Merkury”. Nazwę zmieniono na Gliwickie Centrum Handlowe. Niewykończony pozostał budynek administracyjno – biurowy.
- Prezydentem Gliwic po raz drugi zostaje Zygmunt Frankiewicz.
- Październik - Oddano do użytku nową bibliotekę Politechniki Śląskiej.

1995

- 1 maj – Pod Radiostacją Gliwicką zostaje odsłonięta kompozycja rzeźbiarska „1939-1945-1995”. Autorem jest prof. Krzysztof Nitsch.
- 18 maja - Powstaje Gliwicka Agencja Inicjatyw Gospodarczych.
- 21 maj - Na trasie gliwickiej wąskotorówki pojawia się ostatni skład pasażerski.
- W Gliwicach nadal zamieszkują 213 392 osoby.

Na zdj.: fragment
gliwickiej starówki
oraz kościół w
Łabędach.

Fot.: autor.

- *Walcownia huty Łabędy zmienia nazwę na Walcownia Metali „Łabędy” S.A. Głównym właścicielem zakładu zostaje KGHM Polska Miedź S.A.*
- *Wrzesień - Zakłady Mechaniczne „Bumar – Łabędy” odwiedza Prezydent RP, Lech Wałęsa.*
- *5 listopada - Poeta Tadeusz Różewicz zostaje honorowym obywatelem Gliwic.*
- *23 grudnia – Prezydentem RP zostaje Aleksander Kwaśniewski. Swój urząd będzie piastować przez 10 lat, po reelekcji w 2000 roku.*

1996

- *14 marca - Dochodzi do podpisania listu intencyjnego dotyczącego budowy fabryki Opla.*
- *21 marzec - Z połączenia MOK i Operetki Śląskiej utworzono Teatr Muzyczny w Gliwicach.*
- *6 maja – Prezes koncernu General Motors John F. Smith, rząd RP oraz władze miasta Gliwice oficjalnie podpisują umowę inwestycyjną.*
- *Absolwentem V L.O. zostaje Krzysztof Siwczyk, poeta i aktor.*
- *Czerwiec - Rząd wprowadza w życie program restrukturyzacji Górnictwa, co oznacza likwidację większości kopalń.*
- *18 czerwca - Zostaje utworzona Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Oddział w Gliwicach.*
- *Nieukończony budynek biurowy przy GCH (zwany przez mieszkańców „szkieletorem”) zmienia właściciela. Pechowy obiekt jeszcze nie raz zmieni właściciela, a kryzys w budownictwie spowoduje, że przez najbliższych kilkanaście lat nie zostanie ukończony.*

*Główna arteria miasta nic nie straciła ze swojego uroku.
Na zdj.: ul. Zwycięstwa. Fot.: autor.*

*Wiele gliwickich zakątków
nie zmieniło się przez lata
ani trochę.*

*Na zdj.: dawne osiedle
robotnicze.
fot.: autor.*

- *Mieszkaniec Gliwic, Bronisław Wołkowicz, reprezentował barwy narodowe podczas olimpiady w Atlancie w judo.*
- *Spółdzielnia Mieszkaniowa „Stare Gliwice” składa wniosek o uwłaszczenie gruntu, na którym stoi osiedle Waryńskiego. Wybuchoł skandal, gdyż okazuje się, że gmina nie jest właścicielem gruntu. W międzyczasie grunt nabywa znany gliwicki przedsiębiorca licząc na krociowe zyski. Sprawa ciągnąć się będzie jeszcze przez wiele lat.*
- *Na skwerze Dessau (obok kościoła katedralnego) stanęła kopia rzeźby „Chłopiec z łabędziem” Theodora Kalide.*
- *2 października - Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski wbija w blasku fleszy pierwszą łopatę na budowie fabryki Opla.*
- *Październik - Miasto odwiedza Ryszard Kaczorowski, były Prezydent RP na uchodźstwie.*
- *22 grudnia - Do użytku oddano wyremontowany wiadukt w ciągu ul. Chorzowskiej.*

1997

- 9 lipca – „Powódź stulecia” - poziom alarmowy Kłodnicy zostaje przekroczony o 160 cm. W Sośnicy woda zalewa most, pod Gliwicami pod wodą znajduje się wiele gospodarstw. Na granicy miasta z podmytego wiaduktu spada w wody jeziora lokomotywa.
- Z krajobrazu Gliwic znika „zielony biurowiec”, stary budynek Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. Belojanisa. Był to przebudowany hotel robotniczy typu „Lipsk”.
- 24 sierpnia - Zmarła pochodząca ze Stanisławowa Zofia Rydet, znana gliwicka fotograficzka.
- Spora część wąskotorowej stacji Gliwice – Trynek zostaje przeznaczona pod budowę stacji benzynowej przy ul. Pszczyńskiej.
- Zostało zawieszone połączenie kolejowe ze stacją Katowice – Ligota.
- 17 październik - Sekretarz Miasta Halina Michniewska otrzymuje nagrodę MSWiA za stworzenie biura obsługi interesantów w gliwickim Urzędzie Miejskim.
- Przed Willą Caro stanęła wysoka na 3,5 m rzeźba – fontanna pt. „Żywy obraz”. Autorem jest prof. Krzysztof Nitsch.
- 27 października – Tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej otrzymał amerykański uczony prof. Asker Zadeh, twórca teorii zbiorów rozmytych.
- Listopad - Na dobre z krajobrazu miasta znika Mały Ryneček. W jego miejscu otwarto halę targową „Pod murami”.
- Nowym premierem RP zostaje nauczyciel akademicki z Gliwic, Jerzy Buzek.

Na zdj.: artystyczny mural na jednym z gliwickich osiedli. Fot.: autor.

- *Rektorat Politechniki Śląskiej przenosi się do budynku Wydziału Górniczego.*

1998

- *30 stycznia - Po kilkunastoletniej przebudowie uroczyście otwarto Palmiarnię Miejską.*
- *3 luty - W tragicznym wypadku w Alpach zginęła dyrektor Teatru Muzycznego, Ewa Strzelczyk.*
- *17 luty - W dawnej willi Neumanna rozpoczyna działalność Dom Współpracy Polsko - Niemieckiej. Uroczystość otwarcia uświetnił swoją obecnością prezydent Niemiec Roman Herzog.*
- *27 lutego – Tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej otrzymał prof. Mieczysław Mąkosza, specjalista w dziedzinie chemii organicznej.*

Koniec lat 90-tych to dwa wydarzenia, które na zawsze odmieniły miasto: powódź stulecia oraz wizyta papieża Jana Pawła II.

Na zdj.: powódź pod Gliwicami oraz tablica upamiętniająca papieską wizytę.

Fot.: autor.

- *Na zimowych igrzyskach olimpijskich w Nagano Polskę reprezentują urodzeni w Gliwicach sportowcy: Małgorzata Rosiak (nartciarstwo) oraz Maciej Pryczek (łyżwiarstwo szybkie).*
- *14 września - Rozpoczyna się budowa kościoła na os. Żeromskiego w Sośnicy.*
- *Przedłużono ul. Konarskiego do ul. Zaburskiej, skrzyżowanie z ul. Jagiellońską, co znacznie usprawniło ruch drogowy w tym rejonie miasta.*
- *Październik - Po dwóch latach budowy nastąpiło uroczyste uruchomienie fabryki Opla. Rozpoczęła się produkcja Opla Astry.*
- *Prezydentem Gliwic po raz trzeci zostaje Zygmunt Frankiewicz.*
- *13 październik – Powstaje Gliwickie Stowarzyszenie Amazonek.*
- *11 listopada - Uroczyste odsłonięcie na Placu Piłsudskiego pomnika Marszałka. Autorem rzeźby jest znany artysta Tadeusz Łódzian.*
- *Grudzień – Z okazji 200 rocznicy urodzin Adama Mickiewicza przed gmachem Szkoły Podstawowej nr 7, której poeta jest patronem, odsłonięto pomnik wieszcz. Autorem rzeźby jest prof. Krzysztof Nitsch.*

1999

- *1 stycznia - Kolejna reforma administracyjna - zostaje utworzone województwo Śląskie, przywrócono powiaty.*
- *25 luty - Rada Miejska podejmuje uchwałę o utworzeniu gliwickich gimnazjów.*
- *15 maja – W Gliwicach urodziła się Magdalena Kądzielewska, mistrzyni Polski w tenisie w kategorii do lat 12 (tytuł wywalczony 20.02.2011).*

Na zdj.: okolice Palmiarni Miejskiej
oraz zatroskane oblicze Marszałka.

Fot.: autor.

- 24 maja – Tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej otrzymał prof. Adolf Maciejny, specjalista w dziedzinie metaloznawstwa.
- 15 czerwca - Zaplanowano spotkanie Gliwiczian z papieżem Janem Pawłem II na płycie gliwickiego lotniska. Z powodu choroby papieża spotkanie nie odbyło się.
- 17 czerwca - Pomimo choroby papież Jan Paweł II nieoczekiwanie odwiedza Gliwice.
- 8 lipiec - Profesor Krzysztof Nitsch, gliwiczanie z wyboru, otrzymuje „Złoty Laur” Fundacji Kultury Polskiej.
- Lipiec - Anonimowy rozmówca poinformował, że w Urzędzie Miejskim w Gliwicach jest bomba. Średnio udana akcja ewakuacyjna i brak eksplozji dowiodły, że był to – na całe szczęście – wyjątkowo głupi kawał.
- W filmie Lecha Majewskiego pt. „Wojaczek” w tytułową postać wcielił się poeta młodego pokolenia, absolwent V L.O. Krzysztof Siwczyk.
- 30 wrzesień - Otwarto pierwszy gliwicki hipermarket – „Tesco” przy ul. Łabędzkiej.
- 30 listopad - Po długotrwałym remoncie zastąpiono rozsypujący się dawny most nad Kanalem Kłodnickim wysokim nasypem ziemnym. Tym samym, przywrócono ruch w ciągu ul. Częstochowskiej.

- *Po 9 latach remontu zakończono prace budowlane w willi Caro.*

2000

- *9 stycznia - Gliwice są oficjalnym gospodarzem finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Gwiazdą imprezy jest Henryk Jerzy Chmielewski, bardziej znany jako Popcio Chmiel, polski rysownik, autor kultowej serii komiksów „Tytus, Romek i A'Tomek”.*
- *15 lutego - Gliwiczanka Irena Lipowicz zostaje mianowana ambasadorem Polski w Austrii.*
- *11 marca - Światowa Organizacja Zdrowia WHO oraz UNICEF nadają szpitalowi ginekologiczno - położniczemu w Gliwicach tytuł „Przyjazny Dziecku”.*
- *21 marca - Otwarto dla zwiedzających odremontowaną willę Caro, siedzibę Muzeum w Gliwicach.*
- *24 marca - Do użytku oddano Hospicjum Miłosierdzia Bożego.*
- *19 kwietnia - Ruszyła przy ul. Daszyńskiego budowa pierwszego w mieście budynku Towarzystwa Budownictwa Społecznego.*
- *6 maja - Gliwice obchodzą swoje 750 - lecie.*
- *18 maja – Tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej otrzymał prof. Andrzej Burghardt, specjalista w dziedzinie chemii.*
- *Trenerem kadry narodowej skoczków spadochronowych (zespół akrobacji zespołowej) został członek Gliwickiego Aeroklubu Jan Isielenis.*
- *Zostało zawieszone połączenie kolejowe ze stacją Pyskowice Miasto, a także z Rybnikiem.*
- *Czerwiec - W fabryce koncernu General Motors rozpoczęto produkcję Opla Agila. Gliwicka fabryka staje się głównym ośrodkiem produkcyjnym koncernu w Polsce.*

- 15 lipca - W Gliwicach koncertuje megagwiazda muzyki pop, zespół Pet Shop Boys.

Na zdj.: brama z widokiem na ul. Gruszczyńskiego
oraz Palmiarnia Miejska.
Fot.: autor.

- 15 sierpnia - Z Cmentarza Centralnego przeniesiono na pozostałość po cmentarzu Starokozielskim przy ul. Kozielskiej drewniany kościółek p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.
- 30 października - Ostatecznie zlikwidowano KWK „Gliwice”. Budynki po kopalni przekazano gliwickiej filii Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania.
- Gliwiczan jest 209 356.

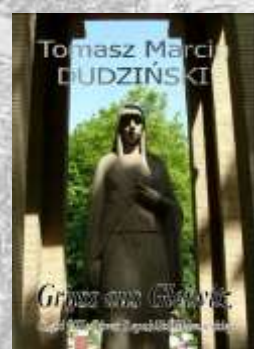
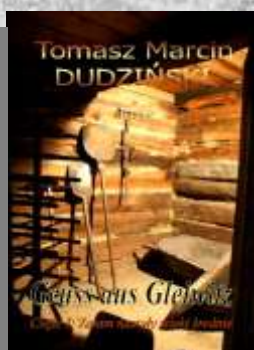

*Początek XXI wieku to powolny zmierzch komunikacji tramwajowej w mieście.
Na zdj.: tramwaj linii nr 1 na ul. Chorzowskiej.
Fot.: autor.*

— Ciąg dalszy historii grodu nad Kłodnicą w książce
„Gruss aus Gleiwitz. Część XIV: Gliwice w XXI wieku”

Do tej pory ukazały się:

Tomasz Marcin DUDZIŃSKI

Gruss aus Gleiwitz

To amatorskie opracowanie historii Gliwic na tle historii Śląska ujęte w prostą formę kalendarium. Większość dostępnych opracowań historycznych dotyczących dziejów grodu nad Kłodnicą jest zbyt szczegółowa, dotyczy także zbyt krótkiego okresu czasu. Ponadto wszystkie te opracowania są pozycjami kosztownymi, ukazują się w znikomym nakładzie i próżno ich szukać w internecie.

Album „Gruss aus Gleiwitz” ma nad nimi poważną przewagę - jest pozycją całkowicie darmową i ogólnodostępną.

Gruss aus Gleiwitz